(339) "खनु अवदारणे" (I-भ्वादिः-878. सक. सेट्. उभ.)

खानकः-निका, खानकः-निका, [1]चिखनिषकः-षिका, [2]चाखायकः-यिका, चङ्खनकः-चंखनकः-निका;

खनिता-त्री, खानयिता-त्री, चिखनिषिता-त्री, चङ्खनिता-त्री, चाखायिता-त्री;

खनन्-न्ती, खानयन्-न्ती, चिखनिषन्-न्ती, —

खनिष्यन्-न्ती-ती, खानयिष्यन्-न्ती-ती, चिखनिषिष्यन्-न्ती-ती; —

[3]प्रनिखनमानः, खानयमानः, चिखनिषमाणः, चाखायमानः-चङ्खन्यमानः;

प्रनिखनिष्यमाणः, खानयिष्यमाणः, चिखनिषिष्यमाणः, चाखायिष्यमाणः-चङ्खनिष्यमाणः;

[4]सुखाः-सुखौ-सुखाः; — — —

---

1. 'जनसनखनां सञ्झलोः' (6-4-42) इति प्राप्तमात्वं, क्ङित्सन्परकत्वाभावात् न भवति। एवं सन्नन्ते सर्वत्र बोध्यम्।

2. 'ये विभाषा' (6-4-43) इति वैकल्पिके आत्वे, **चाखायकः** इति रूपम्। आत्वाभावपक्षे 'नुगतोऽनुनासिकान्तस्य' (7-4-85) इत्यभ्यासस्य नुगागमः। 'स च पदान्तवद्वाच्यः' (वा. 7-4-85) इति वचनात् परसवर्णविकल्पः। एवं यङन्ते सर्वत्र रूपत्रयं बोध्यम्। एवं यक्यपि ज्ञेयम्। यङयवाकारलोपस्य स्थानिवद्भावेनाजादिक्ङित्प्रत्ययपरकत्वात् 'गमहन–' (6-4-98) इत्युपधालोपो न शङ्क्यः; तत्र, 'अनङि' इति पर्युदासेन, औपदेशिकाजादिप्रत्यये एव लोप इति **भट्टोजिदीक्षितैः** 'न धातुलोप—' (1-1-4) इत्यत्रोक्तत्वात्, तदनुसारेण अकारलोपाघटितानि रूपाणि प्रदर्शितानि। **नागेशभट्टैस्तु**— औपदेशिकाजादावित्यर्थो नाश्रितः। अतः '**जङ्गमकः**' इति रूपं 'न धातुलोप—' (1-1-4) सूत्रे **उद्योते** प्रदर्शितम्। प्राचीननवीनयोर्बहुषु लक्ष्येषु आशयभेदो यथा भवति— तथाऽत्रापीति बोध्यम्।

3. 'शेषे विभाषाऽकखादावषान्त उपदेशे' (8-4-18) इत्यत्र, '**अकखादौ**' इत्युक्तेः वैकल्पिकं णत्वं न।

4. 'जनसनखनक्रमगमो विट्' (3-2-67) इति विट्प्रत्यये, 'विड्वनोरनुनासिकस्यात्' (6-4-41) इति धातुनकारस्य आत्वे, सवर्णदीर्घे च रूपम्।